

Chambre des Représentants

SESSION 1964-1965.

5 MARS 1965.

PROJET DE LOI relatif au Fonds des provinces.

RAPPORT FAIT AU NOM DE LA COMMISSION DE L'INTERIEUR ⁽¹⁾, PAR M. DE COOMAN.

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre Commission a examiné ce projet lors de sa réunion du mercredi 3 mars 1965.

Le Ministre a fait un exposé du projet. Votre rapporteur renvoie en ce qui concerne celui-ci à l'Exposé des Motifs très clair du projet (voir *Doc. Sénat*, n° 97, session 1964-1965), et qui est complété heureusement par le rapport très précis et très détaillé de M. d'Alcantara, présenté au nom de la Commission du Sénat (voir *Doc. Sénat*, n° 116, session 1964-1965).

Toutefois, afin d'éclairer complètement la Chambre, les chiffres qui concernent le projet et qui permettent de comprendre les montants qui y figurent, sont reproduits ci-après.

(1) Composition de la Commission :

Président : M. Moyersoën.

A. — Membres : MM. Bijmens, Callebert, Decker, De Rijck, Devos (R.), Kiebooms, Meyers, Moyersoën, Saint-Remy, Van den Eynde, Verroken. — Bracops, Cools, De Cooman, Demets, De Pauw, Feyaerts, Gruselin, Harmegnies, Juste, Van Cleemput, — Lefebvre (R.), Piron.

B. — Suppléants : MM. Allard, Eneman, Hermans, Posson, Servais, Verbaanderd. — Bary, Cudell, Detiège, Merlot, Van Hoorick. — Vanderpoorten.

Voir :

988 (1964-1965) :

— N° 1 : Projet transmis par le Sénat.

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1964-1965.

5 MAART 1965.

WETSONTWERP betreffende het Fonds der provinciën.

VERSLAG NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE BINNENLANDSE ZAKEN ⁽¹⁾, UITGEBRACHT DOOR DE HEER DE COOMAN.

DAMES EN HEREN,

Uw Commissie besprak dit ontwerp op haar vergadering van woensdag 3 maart 1965.

De Minister lichtte het ontwerp toe. Uw verslaggever verwijst in dit verband naar de zeer klare Memorie van Toelichting bij het ontwerp (cf. *Stuk Senaat*, n° 97, zitting 1964-1965) en naar het duidelijke en zeer gedetailleerde verslag van de heer d'Alcantara namens de bevoegde Commissie van de Senaat (cf. *Stuk Senaat*, n° 116, zitting 1964-1965).

Om de Kamer echter volledig voor te lichten, worden hierna de cijfers opgegeven die op het ontwerp betrekking hebben en die het mogelijk maken de erin voorkomende bedragen te begripen.

(1) Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer Moyersoën.

A. — Leden : de heren Bijmens, Callebert, Decker, De Rijck, Devos (R.), Kiebooms, Meyers, Moyersoën, Saint-Remy, Van den Eynde, Verroken. — Bracops, Cools, De Cooman, Demets, De Pauw, Feyaerts, Gruselin, Harmegnies, Juste, Van Cleemput. — Lefebvre (R.), Piron.

B. — Plaatsvervangers : de heren Allard, Eneman, Hermans, Posson, Servais, Verbaanderd. — Bary, Cudell, Detiège, Merlot, Van Hoorick. — Vanderpoorten.

Zie :

988 (1964-1965) :

— N° 1 : Ontwerp door de Senaat overgezonden.

I. — DOTATION DU FONDS DES PROVINCES.

A. — Revision de la dotation.

	Loi 1948.	Projet de loi. (En millions de francs.)
1 ^o Dotation initiale 1949	600,0	990,0
— Complément de 75 millions de francs.	675,0	—
— Péréquation 10 %	742,5	1 089,0
— Réduction « Pacte scolaire » : 95,5 millions de francs	647,0(*)	993,5
2 ^o Majoration « index » + 27,50 % (évaluation pour 1965)	824,9	1 267,0
3 ^o Autres éléments à considérer dans le décompte « Etat-provinces » :		
a) Défavorables aux provinces :		
1 ^o Suppression intervention de l'Etat dans les fournitures classiques	100,0	
2 ^o Abolition taxes provinciales sur « appareils à sous »	35,0	
	135,0	
b) Favorables :		
Part dans taxe d'Etat sur « appareils automatiques » (101,6)	102,0	
Perte provinciale. Ajoutée au Fonds	33,0	
	130,0	
4 ^o Simplifications :		
a) Incorporation au Fonds des provinces du Fonds spécial recevant, par an, des taxes d'Etat sur :		
1. « pronostics »	20,0	
2. « appareils automatiques »	101,6	
	122,0	1 422,0
b) Reprise par l'Etat des « fournitures classiques » (200 millions de francs) (dotation « théorique » nouvelle pour 1965)		1 222,0

(*) Inscrit dans la loi actuelle.

B. — « Indexation » de la dotation.

Principe : liaison du Fonds des provinces, comme c'est le cas pour le nouveau Fonds des communes, au produit des grands impôts directs de l'Etat.

Toutefois ce n'est matériellement possible qu'à partir de 1967 (sur base des produits fiscaux de 1965, comme pour le Fonds des communes).

Donc : il fallait, comme pour le Fonds des communes, fixer pour 1967 une *dotation minimum* à atteindre par la quote-part fiscale (dont le taux sera à fixer en conséquence par le Roi).

A cette fin, il a été prévu les majorations forfaitaires suivantes :

	En millions de francs
1965 (*) : dotation <i>théorique</i> de départ	1 222
1966 (*) : majoration de 5 %	1 283
1967 : majoration de 10 %	1 344

(art. 3, *in fine*.)

(*) Voir ci-après le régime transitoire pour ces 2 années.

I. — DOTATIE VAN HET GEMEENTEFONDS.

A. — Herziening van de dotatie.

	Wet 1948.	Wetsontwerp. (In miljoenen frank.)
1 ^o Oorspronkelijke dotatie 1949	600,0	990,0
— Aanvulling 75 miljoen frank	675,0	—
— Perekwatie 10 %	742,5	1 089,0
— Vermindering « Schoolpact » : 95,5 miljoen frank	647,0(*)	993,5
2 ^o Verhoging « indexcijfer » + 27,50 % (raming voor 1965)	824,9	1 267,0
3 ^o Andere in aanmerking te nemen gegevens in de verrekening « Rijk-provinciën » :		
a) Ongunstig voor de provinciën :		
1 ^o Afschaffing van de Rijksbijdrage in de schoolbehoeften	100,0	
2 ^o Afschaffing van de provinciale belastingen op de speelautomaten	35,0	
	135,0	
b) Gunstig :		
Aandeel in de Rijksbelasting op de speelautomaten (101,6)	102,0	
Verlies voor de provinciën. Aan het Fonds toegevoegd	33,0	
	130,0	
4 ^o Maatregelen ter vereenvoudiging :		
a) Opneming in het Fonds der provinciën van het Speciaal Fonds dat, per jaar, Rijksbelastingen ontvangt op :		
1. « pronostieken »	20,0	
2. « speelapparaten »	101,6	
	122,0	1 422,0
b) Overname door het Rijk van de « schoolbehoeften » (200 miljoen frank) (nieuwe « theoretische » dotatie voor 1965)		1 222,0

(*) In de huidige wet opgenomen.

B. — Koppeling van de dotatie aan het indexcijfer.

Beginsel : koppeling van het Provinciefonds aan de opbrengst van de belangrijke directe belastingen van het Rijk, zoals dit het geval is voor het nieuwe Gemeentefonds.

Nochtans is dit materieel pas mogelijk met ingang van 1967 (op basis van de belastingopbrengst voor 1965, zoals voor het Gemeentefonds).

Dus moest men zoals voor het Gemeentefonds een *minimum dotatie* vaststellen, die moet worden bereikt door middel van een aandeel in de belastingen (waarvan het percentage dienovereenkomstig door de Koning zal vastgesteld worden).

Daartoe werd in de volgende forfaitaire verhogingen voorzien :

	In miljoen frank
1965 (*) : <i>theoretische</i> begindotatie	1 222
1966 (*) : verhoging met 5 %	1 283
1967 : verhoging met 10 %	1 344

(art. 3, *in fine*.)

(*) Zie verder het overgangsstelsel voor die twee jaren.

C. — Régime transitoire (1965-1966)
conduisant à 1 344 millions de francs pour 1967
(pour étaler l'effort financier à fournir par l'Etat).

1° Pour 1965 (950 millions de francs).

— Cette 1re année, le Fonds conserve la dotation qui lui procure la législation actuelle, avec incorporation de la dotation du Fonds spécial, supprimé par les articles 15 (pronostics) et 17, 1° (appareils automatiques), soit :

	En millions de francs
1. Fonds des provinces actuel à 127,50 % . . .	824,9
2. Fonds spécial (20 + 101,6)	121,6
	946,5
Arrondis à	950

— Avantage procuré aux provinces.

— Rien sur les dotations.

— Mais reprise par l'Etat des 2/3 des charges des « fournitures classiques » (art. 20) c'est-à-dire :

$$\frac{\pm 200 \times 2}{3} = 133 \text{ millions de francs.}$$

2° Pour 1966 (1 120 millions de francs).

— Dotation fixée à la moitié du montant obtenu en additionnant la dotation réelle de 1965 (950 millions de francs) et la dotation « théorique » de 1965 majorée de 5 % (1 283 millions de francs), soit donc :

$$\frac{950 + 1\,283}{2} = 1\,116,5 \text{ millions de francs.}$$

(Arrondis à 1 120 millions de francs.)

— Avantages pour les provinces.

	En millions de francs
1° Sur dotations « actuelles » (1 120 — 946) — (Fonds des provinces + Fonds spéciaux) . . .	174
2° Reprises par l'Etat de la charge totale des « Fournitures classiques » (art. 16 et 21, 2°). . .	200
	374

3° Pour 1967 (minimum de 1 344 millions de francs).

— Application intégrale du nouveau système.
Dotation théorique de 1965 (1 222) + 10 % = . . . 1 344

— Avantages pour les provinces.

1° Sur les dotations actuelles (1 344 — 946) =	398
2° Reprise par l'Etat de la totalité des « Fournitures classiques »	200
	598

Vérification du montant de 598 millions de francs présenté comme étant l'avantage que la réforme procurera aux provinces en 1967, par rapport au régime actuel.

— Actuellement les provinces reçoivent :

	En millions de francs
1° Fonds des provinces (à 127,5 %)	825
2° Fonds spécial (20 + 101,6)	122
	947

— Les provinces supportent la totalité de la charge des
« Fournitures classiques » — 200

Reste 747

— Le projet leur apporte, pour 1967, un Fonds
d'au moins 1 344
tout en les déchargeant des « Fournitures classiques ».

Avantage 597

C. — Overgangsstelsel (1965-1966)
dat moet leiden tot een dotatie van 1 344 miljoen frank voor 1967
(teneinde de door de Staat te leveren financiële inspanning te spreiden).

1° Voor 1965 (950 miljoen frank).

— Gedurende dit 1° jaar behoudt het Fonds de dotatie die het bekomt op grond van de huidige wetgeving, met toevoeging van de dotatie van het Speciaal Fonds, dat afgeschaft wordt door de artikelen 15 (pronostieken) en 17, 1° (speelautomaten), d.i. dus :

	In miljoen frank
1. Het huidige Fonds der provinciën tegen 127,50 %	824,9
2. Speciaal Fonds (20 + 101,6)	121,6
	946,5
Afgerond op	950

— Voordeel toegekend aan de provinciën.

— Niets op de dotatiën.

— Maar overname door de Staat van 2/3 van de last van
« schoolbehoeften » (art. 20) dit is :

$$\frac{\pm 200 \times 2}{3} = 133 \text{ miljoen frank.}$$

2° Voor 1966 (1 120 miljoen frank).

— Dotatie vastgesteld op de helft van het bedrag dat men bekomt wanneer men de werkelijke dotatie voor 1965 (950 miljoen frank) samentelt met de « theoretische » dotatie voor 1965, vermeerderd met 5 % (1 283 miljoen frank), zegge :

$$\frac{950 + 1\,283}{2} = 1\,116,5 \text{ miljoen frank.}$$

(Afgerond op 1 120 miljoen frank.)

— Voordelen voor de provinciën.

	In miljoen frank
1° Aandeel in de « huidige » dotatiën (1 120 — 946) — (Fonds der provinciën + Speciaal Fonds)	174
2° Overname door de Staat van de totale last van de « Schoolbehoeften » (art. 16 en 21, 1°). . .	200
	374

3° Voor 1967 (een minimum van 1 344 miljoen frank).

— Volledige toepassing van het nieuwe stelsel.
Theoretische dotatie voor 1965 (1 222) + 10 % = . . . 1 344

— Voordelen voor de provinciën.

1° Aandeel in de huidige dotatiën (1 344 — 946) =	398
2° Overname door de Staat van de totale last van de « Schoolbehoeften »	200
	598

Verificatie van het bedrag van 598 miljoen frank, zijnde het voordeel dat ten opzichte van de huidige regeling in 1967 voor de provinciën uit de hervorming zal voortvloeien.

— De provinciën ontvangen nu :

	In miljoen frank
1° Fonds der provinciën (tegen 127,5 %)	825
2° Speciaal Fonds (20 + 101,6)	122
	947

— De provinciën dragen de gehele last van de « School-
behoeften » — 200

Blijft 747

— Het ontwerp waarborgt hun voor 1967 een Fonds van
tenminste 1 344
terwijl hun de lasten van de « Schoolbehoeften »
ontnomen worden.

Voordeel 597

II. — REPARTITION DU FONDS DES PROVINCES.

A. — Nouveau groupement des besoins
pour la fixation des tranches du Fonds.

1° Les groupes.

N.B. — Les besoins ont été chiffrés d'après les données les plus récentes connues lors des travaux, à savoir, celles des budgets provinciaux pour 1964.

— Ont d'abord été totalisées, respectivement, les dépenses et les recettes des quatre groupes de chapitres suivants :

I. — 1° Administration, Justice, Assistance, Economie, Pensions;
2° Hygiène et Beaux-arts.

II. — Enseignement, sans déduction des dépenses relatives aux « Fournitures classiques » (vu leur reprise par l'Etat).

III. — Voirie et travaux.

IV. — Dette.

— Ensuite, a été calculée, en %, l'importance respective, en dépenses comme en recettes, des postes suivants :

	Dépenses %	Recettes %
1° Hygiène et Beaux-arts	20,40	16,44
2° Enseignement	63,27	76,45
3° Voirie et travaux	16,33	7,11
	100	100

— Enfin, d'après ces pourcentages, les dépenses et les recettes du chapitre « Dette » ont été réparties entre les trois autres groupes, ce qui a donné :

Dette : Dépenses 718,6 millions de francs; Recettes 84,2 millions de francs.

	Dépenses	Recettes
Premier groupe (Administration)	1 317,3	237,4
Deuxième groupe (Enseignement)	1 869,7	857,5
Troisième groupe (Voirie)	482,6	79,7
	3 669,6	1 174,6

2° Les tranches du Fonds.

N.B. — Le Fonds a été compté à 1 222 millions, c'est-à-dire à sa valeur « théorique » nouvelle pour 1965.

— Etant donné que la somme

— des recettes 1 174,6 millions de francs
— et du nouveau Fonds 1 222,0 millions de francs

2 396,6 millions de francs

représente 65,31 % du total des trois groupes de dépenses, il s'est avéré logique de calculer les tranches du Fonds de manière telle qu'elles assurent, chacune, avec les recettes budgétaires correspondant aux trois groupes de dépenses, une égale couverture de ceux-ci (65,31 %).

— Le tableau ci-après montre comment fut déterminée l'importance (en millions de francs) à donner à chaque tranche.

II. — VERDELING VAN HET FONDS DER PROVINCIEN.

A. — Nieuwe groepering van de behoeften
voor het vaststellen van de fondstranches.

1° De groepen.

N.B. — De behoeften zijn berekend naar de meest recente gegevens welke op het ogenblik van de werkzaamheden bekend waren, nl. die van de provinciale begrotingen voor 1964.

— In de eerste plaats zijn bijeengeteld de uitgaven, respectievelijk ontvangsten van de volgende vier groepen van hoofdstukken :

I. — 1° Administratie, Justitie, Onderstand, Economie, Pensioenen;
2° Gezondheid en Schone Kunsten.

II. — Onderwijs, na aftrek van de uitgaven voor « Schoolbehoeften » (aangezien die door de Staat worden overgenomen).

III. — Wegen en werken.

IV. — Schuld.

— De respectieve percentsgewijs berekende bedragen van de uitgaven en ontvangsten voor de volgende posten zijn :

	Uitgaven %	Ontvangsten %
1° Gezondheid en Schone Kunsten	20,40	16,44
2° Onderwijs	63,27	76,45
3° Wegen en werken	16,33	7,11
	100	100

— Tenslotte zijn de uitgaven en ontvangsten van het hoofdstuk « Schuld » volgens die percentages verdeeld over drie andere groepen, die als volgt zijn samengesteld :

Schuld : Uitgaven 718,6 miljoen frank; Ontvangsten 84,2 miljoen frank.

	Uitgaven	Ontvangsten
Eerste groep (Administratie)	1 317,3	237,4
Tweede groep (Onderwijs)	1 869,7	857,5
Derde groep (Wegen)	482,6	79,7
	3 669,6	1 174,6

2° De tranches van het Fonds.

N.B. — Het Fonds werd berekend op 1 222 miljoen frank, zijnde de « theoretische » nieuwe waarde voor 1965.

— Aangezien het bedrag

— van de ontvangsten 1 174,6 miljoen frank
— en van het nieuwe Fonds 1 222,0 miljoen frank

2 396,6 miljoen frank

65,31 % uitmaakt van het totaal van de drie groepen van uitgaven, is het logisch gebleken de Fondstranches derwijze te berekenen, dat zij elk, samen met de aan de drie groepen van uitgaven beantwoordende budgettaire ontvangsten, die uitgaven in gelijke mate dekken (65,31 %).

— Onderstaande tabel toont aan hoe de omvang vastgesteld werd die aan elke tranche dient te worden gegeven (in miljoenen frank).

Groupes — Groepen	Dépenses — Uitgaven	Couverture à assurer (65,31 %) de col. 1 — Te dekken bedragen (65,31 %) van kol. 1	Recettes budgétaires — Budgettaire ontvangsten	Montants à donner au tranches (col. 2 — col. 3) — Aan de Fondsen te verstrekken bedragen (kol. 2 — kol. 3)
	1	2	3	4
I	1 317,3	860,3	237,3	623,0
II	1 869,7	1 221,1	857,6	363,5
III	482,6	315,2	79,7	235,5
	3 669,6	2 396,6	1 174,6	1 222,0

— Fixation des quotités des tranches

- I. — 623,0 millions de francs = 50,98 % arrondis à 51 % (art. 5).
 II. — 363,5 millions de francs = 29,75 % arrondis à 30 % (art. 6).
 III. — 235,5 millions de francs = 19,29 % arrondis à 19 % (art. 7).

1 222,0 millions de francs = 100,00 %.

B. — Critères de répartition.

Le projet de loi prévoit les critères suivants :

— Première tranche du Fonds (art. 5) (Administration, etc.).

a) Une sous-tranche de 135 millions de francs, sur laquelle 15 millions de francs seront attribués à chaque province;

b) Le solde, au prorata de la population, le chiffre du Brabant étant, toutefois, majoré de la moitié de celui de Bruxelles-Capitale (vu le bilinguisme de la province).

— Deuxième tranche du Fonds (art. 6) (Enseignement).

Au prorata des subventions de fonctionnement, versées par l'Etat aux provinces (écoles).

— Troisième tranche du Fonds (art. 7) (Voirie et travaux).

a) 50 % d'après longueur des routes provinciales.

b) 50 % d'après la superficie des provinces.

Discussion.

Plusieurs membres ont exprimé leur satisfaction au sujet de cette réforme du Fonds des provinces, attendue depuis si longtemps, et ont rendu hommage au Ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique pour l'effort qu'il a accompli en vue de la faire aboutir.

Ils ont toutefois regretté le fait qu'il a fallu plus de quinze ans pour que l'Etat répare l'erreur de départ commise en 1948 lors de l'évaluation originaire du Fonds des provinces à 600 000 000 de francs. Ceci démontre la nécessité pour le pouvoir central de disposer d'une comptabilité de type industriel.

Un membre a rappelé qu'en 1948, tout comme pour le Fonds des communes, la loi est partie sur des bases fantaisistes, si bien que l'Etat a retenu indûment, pendant des années, l'argent qui appartenait aux provinces et aux communes. Le membre a rappelé la lutte incessante, qu'il a menée pour réparer cette injustice, lutte qui a finalement abouti d'une part à la loi du 16 mars 1964 qui a établi le Fonds des communes sur des nouvelles bases et d'autre part au présent projet de loi. Toutefois, ces lois n'ont pas réparé les préjudices subis dans le passé par les provinces et les communes. Au surplus, ce membre regrette que pour l'année 1965, l'Etat ne rembourse aux provinces que les deux tiers de la charge qu'elles supportent en application de l'article 69, § 1er des lois sur l'enseignement primaire, relatif à la délivrance gratuite des fournitures classiques.

Toutefois, vu l'amélioration substantielle que le projet apporte aux finances provinciales, le membre déclare qu'il votera celui-ci.

Un autre membre tient à déclarer qu'il votera également le projet, mais dans le même esprit que le projet relatif aux Fonds des communes, c'est-à-dire qu'il estime que la qualité des nouveaux critères fondés sur la notion des besoins des provinces ne pourra se révéler que plus tard, à la lumière de l'expérience.

Il n'est en effet pas démontré que les critères fondés sur la notion des charges aient nécessairement failli; en effet les dépenses exposées par les provinces ou les communes ne constituent pas nécessairement des gaspillages; il est bon de répéter ce qui a déjà été déclaré maintes fois :

— Vaststelling van de percentages van de tranches.

- I. — 623,0 miljoen frank = 50,98 %, afgerond op 51 % (art. 5).
 II. — 363,5 miljoen frank = 29,75 %, afgerond op 30 % (art. 6).
 III. — 235,5 miljoen frank = 19,29 %, afgerond op 19 % (art. 7).

1 222,0 miljoen frank = 100,00 %.

B. — Omslagcriteria.

Het wetsontwerp voorziet in de volgende criteria :

— Eerste tranche van het Fonds (art. 5) (Bestuur, enz.).

a) Een subtranche van 135 miljoen frank, waarvan 15 miljoen frank aan iedere provincie wordt toegekend;

b) Het saldo, naar rata van de bevolking; voor Brabant wordt het bedrag evenwel verhoogd met de helft van dat van Brussel-Hoofdstad (gelet op de tweetaligheid van de provincie).

— Tweede tranche van het Fonds (art. 6) (Onderwijs).

Naar rata van de werkingsstoelagen, die door de Staat aan de provinciën worden uitgekeerd (scholen).

— Derde tranche van het Fonds (art. 7) (Wegen en werken).

a) 50 % naar gelang van de lengte der provinciale wegen.

b) 50 % naar gelang van de oppervlakte der provinciën.

Bespreking.

Verscheidene leden spreken hun voldoening uit over de zo lang verwachte hervorming van het Fonds der provinciën. Zij brengen hulde aan de Minister van Binnenlandse Zaken en van het Openbaar Ambt voor de inspanningen die hij zich heeft getroost om die hervorming tot een goed einde te brengen.

Zij betreuren evenwel dat het vijftien jaar geduurd heeft alvorens de Staat de vergissing herstelt die hij in 1948 heeft begaan, toen hij het oorspronkelijke bedrag van het Fonds der provinciën vaststelde op 600 000 000 frank. Daaruit blijkt dat het centrale bestuur er een industriële boekhouding op na moet houden.

Een lid herinnert eraan dat de wet in 1948, net zoals voor het Gemeentefonds, geen rekening heeft gehouden met de werkelijkheid, zodat de Staat jaren lang ontvangsten heeft geïnd die aan de provinciën en de gemeenten toekwamen. Het lid herinnert voorts aan de onverpoosde strijd die hij gevoerd heeft om aan die onrechtvaardige toestand een eind te maken. Die strijd heeft uiteindelijk geleid enerzijds tot de wet van 16 maart 1964, waardoor het Gemeentefonds op een nieuwe grondslag werd gevestigd, en anderzijds tot het onderhavige wetsontwerp. Door die wetten werd evenwel het nadeel, dat provinciën en gemeenten in het verleden hebben geleden, niet hersteld. Bovendien betreurt het lid dat de Staat voor het jaar 1965 de provinciën slechts vergoedt voor twee derden van de last welke zij dragen ter uitvoering van artikel 69, § 1, van de wetten op het lager onderwijs betreffende het kosteloos ter beschikking stellen van schoolbehoeften.

Gelet op de aanmerkelijke verbetering die het ontwerp in de provinciale financies brengt, verklaart een lid nochtans dat hij het ontwerp zal goedkeuren.

Een ander lid stelt er prijs op te verklaren dat ook hij het ontwerp zal goedkeuren, zij het met hetzelfde voor ogen als voor het ontwerp betreffende het Fonds der Gemeenten, d.w.z. dat zijns inziens de deugdelijkheid van de nieuwe, op het begrip « behoeften van de provinciën » gegronde criteria eerst later zal blijken, wanneer de nieuwe maatregelen aan de praktijk getoetst zullen worden.

Het is immers niet bewezen dat de op het begrip « lasten » gebaseerde criteria noodzakelijkerwijze gefaald hebben; immers, het is niet zo dat de door de provinciën of gemeenten gedane uitgaven onvermijdelijk verspillingen zouden zijn; hier dient nogmaals de vraag te worden gesteld, waar

où en serait l'infrastructure et la superstructure du pays si certaines provinces ou communes n'avaient pas mené une politique hardie ?

A ces considérations, le Ministre a répondu qu'il a voulu réparer la situation actuelle pour l'avenir, mais qu'il ne pouvait évidemment corriger le passé.

D'autre part, le projet ne pourrait pas avoir d'autre but que d'amener les provinces à faire les dépenses qui correspondent à des besoins réels. Le Ministre a reconnu en outre que l'expérience malheureuse du Fonds des provinces établi en 1948 a prouvé que l'État doit disposer d'une comptabilité adaptée aux besoins techniques de notre époque, de type industriel.

Un membre a posé quelques questions afin de faire préciser certains points du projet.

a) Une première question a trait au mécanisme de l'article 3, dernier alinéa, en vertu duquel le taux de la quote-part des provinces sera fixé en fonction du montant des produits fiscaux réalisés pour l'exercice 1965 et de telle manière qu'il assure au Fonds des provinces pour l'année 1967 une dotation non inférieure à 1 344 millions de francs.

Le Ministre répond que cet alinéa vise précisément à rendre mobile la dotation, telle qu'elle est reconstituée par le projet, afin que les provinces puissent conserver intégralement la part à laquelle elles ont droit (« indexation » de la dotation).

L'année 1967 inaugurera le régime définitif, l'année 1965 étant l'exercice pénultième qui permettra de fixer le rendement des impôts des personnes physiques et des sociétés en vertu de la nouvelle loi fiscale. Pour 1965 et 1966, il a donc fallu procéder à des évaluations forfaitaires. Comme pour le Fonds des communes, le projet applique une augmentation de 5 % sur la dotation de 1965 (950 000 000 de francs) pour 1966 et une nouvelle augmentation de 5 % pour 1967, si bien que le minimum garanti, base de départ du système définitif est de 1 334 millions de francs. En 1967, la liaison entre les produits des taxes énumérées à l'article 3 du projet et le minimum garanti de 1 344 millions de francs devra être réalisée par arrêté royal, c'est-à-dire que l'on divisera ce dernier montant par le montant du produit des taxes, pour obtenir le *pourcentage* qui détermine la quote part des provinces et qui demeurera *constant* à partir de 1967.

b) Une deuxième question a trait à l'article 6 du projet. Le membre estime que la tranche de 30 % concernant l'enseignement se fonde sur les charges des provinces et non sur ses besoins.

Le Ministre répond que cette affirmation n'est pas exacte.

La répartition se fait au prorata des subventions de fonctionnement fixées par la loi sur le Pacte scolaire. Cette répartition tient compte des critères fixés par cette loi, c'est-à-dire du nombre d'élèves et des dépenses de chaque élève est *censé* forfaitairement entraîner. Ceci dépend de plusieurs facteurs, notamment de la nature de l'enseignement, de la durée des cours, etc. Il s'agit donc bien de critères objectifs.

c) Quant aux résultats de la nouvelle répartition, le membre constate que certains de ceux-ci sont surprenants à première vue. Par exemple, le Hainaut avec une population moindre obtint une dotation plus élevée que le Brabant avec une population beaucoup plus élevée.

Le Ministre répond qu'il faut mettre tous les critères de la nouvelle répartition en balance. En ce qui concerne le cas visé, la longueur des routes provinciales du Hainaut est très grande et cette province dispose d'un très grand

de infrastructure et de superstructure van ons land aan toe zou zijn, indien sommige provinciën of gemeenten geen dervend beleid hadden gevolgd ?

De Minister antwoordt hierop dat hij een en ander voor de toekomst heeft willen veilig stellen, maar dat hij natuurlijk de in het verleden begane fouten niet heeft kunnen herstellen.

Anderzijds zou het ontwerp geen ander doel mogen hebben dan de provinciën ertoe brengen die uitgaven te doen welke aan wezenlijke behoeften beantwoorden. Bovendien erkent de Minister dat de ongelukkige proef met het in 1948 opgerichte Fonds der provinciën het bewijs heeft geleverd dat de Staat moet kunnen beschikken over een comptabiliteit die is aangepast aan de technische behoeften van onze tijd, d.i. een comptabiliteit van het industriële type.

Een lid stelt enkele vragen ten einde sommige punten van het ontwerp te laten verduidelijken.

a) Een eerste vraag heeft betrekking op de wijze van toepassing van het bepaalde in het laatste lid van artikel 3, krachtens hetwelk het aandeel van de provinciën zal worden vastgesteld in verhouding tot het bedrag van de voor het dienstjaar 1965 verkregen belastingopbrengst, en wel zo, dat het Fonds der provinciën voor het jaar 1967 als dotatie niet minder dan 1 344 miljoen frank ontvangt.

De Minister antwoordt dat dit lid juist tot doel heeft de door het ontwerp opnieuw samengestelde dotatie mobiel te maken, opdat de provinciën volledig het aandeel kunnen behouden waarop ze recht hebben (koppeling van de dotatie aan het indexcijfer).

In 1967 zal de regeling definitief worden; als voorlaatste dienstjaar biedt 1965 de mogelijkheid om de door de personen- en vennootschapsbelasting opgebrachte bedragen vast te stellen. Voor 1965 en 1966 dienden dus forfaitaire ramingen te worden gemaakt. Zoals voor het Gemeentefonds past het ontwerp voor 1966 een verhoging toe van 5 % op de dotatie voor 1965 (950 000 000 frank) en een nieuwe verhoging van 5 % voor 1967, zodat het gewaarborgd minimum, dat het uitgangspunt van de definitieve regeling zal zijn, 1 334 miljoen zal bedragen. In 1967 zal bij koninklijk besluit de aansluiting tot stand dienen te worden gebracht tussen de opbrengst van de in artikel 3 opgesomde belastingen en het gewaarborgd minimum van 1 344 miljoen frank, d.w.z. dat dit laatste bedrag zal worden gedeeld door het bedrag der opbrengst van de belastingen om het *percentage* te berekenen van het aandeel der provinciën, dat vanaf 1967 *constant* zal blijven.

b) Een tweede vraag heeft betrekking op artikel 6 van het ontwerp. Het lid is van oordeel dat de tranche van 30 % voor het onderwijs op de lasten van de provinciën steunt en niet op de behoeften.

De Minister antwoordt dat die bewering niet juist is.

De omslag gebeurt naar rata van de door de wet betreffende het Schoolpact vastgestelde werkingstoelagen. Die omslag houdt rekening met de door die wet vastgestelde maatstaven, namelijk het aantal leerlingen en de uitgaven die elke leerling *geacht* wordt forfaitair teweeg te brengen. Hierbij spelen verscheidene factoren een rol, namelijk de aard van het onderwijs, de duur van de cursussen, enz. Het gaat dus wel om objectieve maatstaven.

c) Inzake de resultaten van de nieuwe omslag stelt het lid vast dat sommige ervan op het eerste gezicht wel verrassend zijn. De dotatie voor Henegouwen ligt hoger dan die voor Brabant, dat nochtans een veel hoger bevolkingscijfer heeft.

De Minister antwoordt dat men al de maatstaven van de nieuwe omslag in overweging dient te nemen. In het bedoelde geval is de lengte van de provinciale wegen in Henegouwen aanzienlijk. Bovendien is er een groot aantal

nombre d'écoles provinciales. En outre sa superficie est plus grande que celle du Brabant.

Un membre fait enfin observer que la quote-part de 1 016 millions de francs que la loi du 24 décembre 1963 établissant une taxe sur les appareils automatiques de divertissement accorde aux provinces, n'est qu'une compensation de la perte de 100 millions de francs que l'Etat a infligée aux provinces en 1964 en renonçant à les aider désormais dans la couverture des charges en matière de fournitures classiques.

Le Ministre répond qu'il en a été tenu compte dans la reconstitution du Fonds, et que l'abolition des taxes provinciales sur les appareils automatiques a été compensée dans le Fonds jusqu'à concurrence de 33 000 000 de francs.

Le même membre, se référant à une déclaration reprise dans l'Exposé des Motifs (p. 1), où il est dit que la réforme proposée « prélude à la décentralisation et à la déconcentration envisagées par le Gouvernement et préconisées par la Table Ronde politique », s'inquiète de savoir si la nouvelle dotation doit également suffire au cas où les propositions de la Table Ronde devraient entraîner un élargissement considérable des tâches et des compétences des provinces.

Le Ministre répond que la dotation telle qu'elle est aménagée par le projet est axée sur les activités traditionnelles des provinces. Si donc les réformes envisagées par la Table Ronde politique devaient entraîner la création de nouveaux services provinciaux, il est évident qu'il faudrait y pourvoir par d'autres moyens, qui dépasseraient la dotation établie par le projet.

Les articles et l'ensemble du projet ont été adoptés à l'unanimité.

Le Rapporteur,

R. DE COOMAN.

Le Président,

L. MOYERSOEN.

provinciale scholen en is ook de oppervlakte van die provincie heel wat groter dan die van Brabant.

Een lid merkt ten slotte nog op dat het aandeel van 1 016 miljoen frank, dat aan de provinciën wordt toegekend krachtens de wet van 24 december 1963, waarbij een belasting op de automatische ontspanningstoestellen werd ingevoerd, slechts een compensatie is voor het verlies ten bedrage van 100 miljoen frank, dat de Staat de provinciën in 1964 deed lijden door het afschaffen van de tegemoetkoming in de dekking van de lasten inzake het verstrekken van schoolbehoeften.

De Minister antwoordt dat hiermee rekening werd gehouden bij de hervorming van het Fonds en dat de afschaffing van de provinciale belastingen op de automatische ontspanningstoestellen in het Fonds werd gecompenseerd ten belope van 33 000 000 frank.

Hetzelfde lid verwijst naar een verklaring in de Memorie van Toelichting (blz. 1) waarin wordt gezegd dat de voorgestelde hervorming « de decentralisatie en deconcentratie inluidd welke door de Regering overwogen en door de politieke Ronde-Tafel voorgestaan worden ». Hij vraagt zich in dit verband af of de nieuwe dotatie ongewijzigd zal blijven ingeval uit de voorstellen van de Ronde-Tafel een aanzienlijke uitbreiding van de taak en van de bevoegdheid van de provinciën voortvloeien.

De Minister antwoordt dat de dotatie, zoals zij thans door het ontwerp is vastgesteld, op de *traditionele* activiteiten van de provinciën steunt. Indien de door de politieke Ronde-tafel voorgestelde hervormingen, de oprichting van nieuwe provinciale diensten met zich zouden brengen, spreekt het vanzelf dat men hierin moet voorzien door andere middelen, die de door het ontwerp vastgestelde dotatie overschrijden.

De artikelen en het geheel van het ontwerp worden eenparig aangenomen.

De Verslaggever,

R. DE COOMAN.

De Voorzitter,

L. MOYERSOEN.